

25. 4. 2019

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Odpovědnost za vady podílu podle právní úpravy účinné od 1. 1. 2014

Nejvyšší soud již v usnesení sp. zn. 29 Cdo 5452/2008, ze dne 26. 10. 2010 judikoval, že: „...není pochyb o tom, že obchodní podíl jako předmět převodu rozhodně nelze ztotožňovat se zbožím. Tento závěr lze učinit především z toho, že zatímco u zboží lze, jak vyplývá z ustanovení § 420 odst. 2 obch. zák. vycházet při posuzování případných vad z toho, že zboží musí mít jakost a provedení jež se hodí pro účel stanovený ve smlouvě, nebo není-li tento účel ve smlouvě stanoven, pro účel, k němuž se takové zboží zpravidla užívá, u obchodního podílu z účelu užití vzhledem k jeho individuální povaze zásadně vycházet nelze.

Nepochybně však je možné, aby si strany smlouvy o převodu obchodního podílu dohodly, jaké „vlastnosti“ musí obchodní podíl, resp. - zprostředkovaně - podnik společnosti o jejíž obchodní podíl jde, mít. Pokud jde o takové dohodnuté (vymíněné) vlastnosti obchodního podílu (k němu příslušejícího podniku), lze podle přesvědčení Nejvyššího soudu, právní úpravu odpovědnosti za vady zboží použít.“

ARROWS
advisory group

Na tuto svou prejudikaturu Nejvyšší soud navázal v celé řadě dalších rozhodnutí:

rozsudek sp. zn. 29 Cdo 2706/2016, ze dne 15. 2. 2018: „Úvodem Nejvyšší soud předesílá, že smlouva o úplatném převodu cenných papírů se řídí úpravou kupní smlouvy v obchodním zákoníku, pokud ze zákona nebo povahy věci nevyplývá něco jiného (§ 13 odst. 1 zákona o cenných papírech). Z řečeného se podává, že případné nároky kupujícího z vad akcií je třeba zásadně posuzovat podle § 422 a násl. obch. zák. (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26. října 2010, sp. zn. 29 Cdo 5452/2008, či rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 26. března 2014, sp. zn. 29 Cdo 938/2012). To platí i tehdy - neplyne-li ze smlouvy něco jiného - převádí-li se úplatně 100 % akcií emitovaných určitou společností (a jde-li tedy o transakci, která - jak správně vystihl odvolací soud - se z ekonomického hlediska blíží prodeji podniku takové společnosti).

Odvolací soud vyložil článek 4.2.2. smlouvy o prodeji akcií tak, že jím nebyly sjednány vlastnosti převáděných akcií, aniž by vzal v potaz, jaká byla skutečná vůle stran smlouvy (tedy aniž by postupoval podle § 266 odst. 1 obch. zák.). Odvolací soud dokonce neaplikoval ani § 266 odst. 2 obch. zák. (neposuzoval, jaký význam by danému ujednání zpravidla příkládala osoba v postavení strany smlouvy o úplatném převodu 100 % akcií emitovaných určitou společností). Z odůvodnění napadeného rozhodnutí se tak nepodává, jaký význam (podle odvolacího soudu) dané ujednání stran mělo (proč je strany do smlouvy vtělily) a proč ke smlouvě připojily (jako její přílohu) účetní závěrku společnosti F. za rok 2010.

Jakkoliv nelze vyloučit, že úmysl stran byl v projednávané věci odlišný, je i z judikatury Nejvyššího

soudu možné vysledovat, že obdobná ujednání jsou zpravidla do smluv o převodu akcií vkládána právě jakožto ujednání o vlastnostech akcií (srov. např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 31. května 2016, sp. zn. 29 Cdo 4380/2014, a judikaturu v něm citovanou). To platí tím spíše, jsou-li převáděny všechny akcie emitované určitou společností (stává-li se nabyvatel jediným akcionářem). Obdobně lze odkázat i na odbornou literaturu – srov. např. Čech, P., Flídr, J.: *Garance účetní závěrky při převodu podílu ve společnosti*, Soukromé právo číslo 5, ročník 2017, či Husták, Z., Sedláček, T.: *Poznámky k uplatňování práv z vad při koupi podílu obchodní korporace z pohledu právní praxe*, Obchodněprávní revue číslo 2, ročník 2016.

Jestliže odvolací soud uzavřel, že si strany smlouvy nesjednaly jako vlastnost převáděných akcií určité vlastnosti podniku společnosti F. (a že článek 4.2.2. smlouvy nepředstavuje takové ujednání), aniž by při výkladu smlouvy aplikoval pravidla upravená v § 266 obch. zák., postupoval v rozporu s posledně označeným ustanovením i ustálenou judikaturou Nejvyššího soudu přijatou k jeho výkladu.“

usnesení sp. zn. 29 Cdo 1109/2015, ze dne 9. 9. 2015: „Závěr odvolacího soudu, podle něhož vymínil-li si nabyvatel akcií ve smlouvě o převodu akcií určité vlastnosti, které musí mít podnik společnosti – emitenta převáděných akcií, stávají se takto vymíněné vlastnosti podniku společnosti zprostředkovaně vlastnostmi převáděných akcií podléhajícími právní úpravě odpovědnosti za vady zboží [§ 13 odst. 1 zákona č. [591/1992](#) Sb., o cenných papírech, a § 420 a násl. zákona č. [513/1991](#) Sb., obchodního zákoníku (dále též jen „obch. zák.“)], a při jejich nedodržení vznikají kupujícímu práva z odpovědnosti za vady, je v souladu s ustálenou judikaturou Nejvyššího soudu (srov. rozsudek ze dne 26. března 2014, sp. zn. 29 Cdo 938/2012, usnesení ze dne 26. března 2014, sp. zn. 29 Cdo 1335/2012, rozsudek ze dne 28. dubna 2015, sp. zn. 29 Cdo 1365/2013, či usnesení ze dne 26. října 2010, sp. zn. 29 Cdo 5452/2008, uveřejněné v časopise Soudní judikatura číslo 2, ročník 2012, pod číslem 20; označená rozhodnutí jsou veřejnosti dostupná – stejně jako ostatní rozhodnutí dovolacího soudu přijatá po 1. lednu 2001 – na webových stránkách Nejvyššího soudu).

Ustálené judikatuře odpovídá taktéž (dovoláním rovněž zpochybněný) závěr odvolacího soudu, podle něhož je případný nedostatek vymíněných vlastností podniku společnosti vadou akcií ve smyslu § 422 odst. 1 obch. zák., nikoliv vadou právní podle § 433 obch. zák. (srov. např. důvody rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 26. března 2014, sp. zn. 29 Cdo 938/2012).“

usnesení sp. zn. 29 Cdo 5114/2016, ze dne 27. 4. 2017: „Závěr odvolacího soudu, podle kterého žalobce v projednávané věci vylíčil skutečnosti významné pro rozhodnutí věci, je v souladu s ustálenou judikaturou Nejvyššího soudu k nárokům plynoucím ze smluv o převodu podílů (popř. akcií), v nichž si strany ujednaly, jaké vlastnosti má mít podnik společnosti, jejíž podíly (akcie) jsou převáděny, a jaké nároky může případně nabyvatel podílů (akcií) uplatnit vůči převodcům (srov. zejména usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26. října 2010, sp. zn. 29 Cdo 5452/2008, rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 28. dubna 2015, sp. zn. 29 Cdo 1365/2013, či usnesení Nejvyššího soudu ze dne 9. září 2015, sp. zn. 29 Cdo 1109/2015; označená rozhodnutí jsou veřejnosti dostupná – stejně jako ostatní dále citovaná rozhodnutí – na webových stránkách Nejvyššího soudu). Žalobce v projednávané věci tvrdí, jaké vlastnosti měly mít (podle uzavřené smlouvy) jím nabývané podíly ve společnosti MOVO spol. s r. o., jakož i skutečnosti, v nichž spatřuje porušení tohoto sjednaného závazku a z nichž se podává (má podávat) i výše jím uplatněných nároků.“

rozsudek sp. zn. 29 Cdo 938/2012, ze dne 26.03.2014: „Nejvyšší soud nepochybuje o tom, že akcie jako cenný papír musí splňovat náležitosti předpokládané zejména § 155 obch. zák.; absence některé z náležitostí může představovat, podle okolností, vadu, v jejímž důsledku kupujícímu vznikají práva z vad (§ 422 a násl. obch. zák.). Obdobně by pak za právní vadu mohlo být považováno např. zástavní právo k akciím.

Převádí-li prodávající akcii obsahující všechny zákonem (a případně stanovami) stanovené náležitosti a bez právních vad, je třeba jeho plnění považovat zásadně za řádné, není-li stranami ujednáno něco jiného. Lze si tak např. sjednat jako „vlastnost“ akcie i určité „vlastnosti“ podniku společnosti (emitenta akcie); předpokladem pro to, aby takové vlastnosti podniku společnosti bylo možné považovat za sjednané (vymíněné) vlastnosti akcie, je však právě odpovídající ujednání stran (srov. obdobně usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26. října 2010, sp. zn. 29 Cdo 5452/2008, uveřejněné v časopise Soudní judikatura číslo 2, ročník 2012, pod číslem 20).

Stejně závěry se prosadí i ve vztahu k obsahu stanov společnosti. Jakkoliv jsou do akcie vtělena práva akcionáře plynoucí z právních předpisů a stanov společnosti, nelze bez dalšího mít za to, že jakákoliv změna stanov může představovat vadu akcie ve smyslu § 422 odst. 1 věty první obč. zák., aniž by taková vlastnost akcií (např. určité znění stanov společnosti) byla vymíněna (sjednána).

Jinými slovy změnu stanov akciové společnosti, podle níž je k přijetí řady rozhodnutí valné hromady zapotřebí alespoň čtyř pětina hlasů všech akcionářů, lze považovat za vadu převáděných akcií pouze tehdy, jestliže si strany sjednaly jako vlastnost akcií, že stanovy společnosti musí upravovat většinu potřebnou k přijetí rozhodnutí valné hromady určitým způsobem. Tak tomu ovšem v projednávané věci nebylo a změna stanov tudíž vadu akcií s pořadovými čísly 0001 až 0003 nepředstavuje. Zanikly-li tedy závazky ze smluv o prodeji akcií jejich řádným a včasným splněním, nemohly zaniknout (opětovně) následným odstoupením či v důsledku (tvrzeného) zániku smlouvy o smlouvě budoucí.“

rozsudek sp. zn. 29 Cdo 4380/2014, ze dne 31. 5. 2016: *„V dalším řízení odvolací soud při výkladu článku IV. odst. 2 smlouvy nepřehlédne závěry, jež Nejvyšší soud formuloval v usnesení ze dne 26. října 2010, sp. zn. 29 Cdo 5452/2008, uveřejněném v časopise Soudní judikatura číslo 2, ročník 2012, pod číslem 20, podle kterých se strany smlouvy o převodu obchodního podílu mohou dohodnout, jaké „vlastnosti“ musí mít obchodní podíl, resp. – zprostředkovaně – podnik společnosti, o jejíž obchodní podíl jde. Ve vztahu k takto dohodnutým (vymíněným) vlastnostem obchodního podílu (k němu „příslušejícího“ podniku), lze pak aplikovat (dispozitivní – § 263 obč. zák.) právní úpravu odpovědnosti za vady zboží [obdobně viz i rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 26. března 2014, sp. zn. 29 Cdo 938/2012 (uveřejněný v časopise Soudní judikatura číslo 7, ročník 2015, pod číslem 83), a rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 28. dubna 2015, sp. zn. 29 Cdo 1365/2013]. Dospěje-li k závěru, že článek IV. odst. 2 smlouvy lze vyložit jako ujednání o vlastnostech, které musí (má) mít převáděný obchodní podíl, a o právech nabyvatele (dovolatele) v případě, že tyto (vymíněné) vlastnosti obchodní podíl nemá, taktéž posoudí, zda převodci vznikla (spornou směnkou zajištěná) povinnost zaplatit dovolateli jím tvrzené částky.“*

usnesení sp. zn. 29 Cdo 1335/2012, ze dne 26. 3. 2014: *„Závěr odvolacího soudu, podle něhož by odstoupení Hlavního města Prahy od smlouvy o společném podniku, uzavřené se společností ABF, a. s., mohlo představovat vadu akcií emitovaných uvedenou společností pouze tehdy, bylo-li by to ujednáno ve smlouvě o převodu akcií (tedy sjednaly-li by si strany – slovy odvolacího soudu – odpovídající „ekonomickou jakost“ akcií), odpovídá judikatuře Nejvyššího soudu (srov. obdobně důvody usnesení ze dne 26. října 2010, sp. zn. 29 Cdo 5452/2008, anebo rozsudku ze dne 26. března 2014, sp. zn. 29 Cdo 938/2012, jež jsou veřejnosti dostupná – stejně jako ostatní rozhodnutí Nejvyššího soudu dále citovaná – na webových stránkách Nejvyššího soudu) a napadené rozhodnutí zásadně právně významným nečiní.“*

rozsudek sp. zn. 29 Cdo 1365/2013, ze dne 28. 4. 2015: *„K otázce, zda ve smlouvě o převodu cenných papírů lze jako „vlastnost“ akcií sjednat též určitou „vlastnost“ podniku emitenta, se Nejvyšší soud vyjádřil kladně již ve svém rozsudku ze dne 26. března 2014, sp. zn. 29 Cdo 938/2012 (viz též usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26. října 2010, sp. zn. 29 Cdo 5452/2008, uveřejněné v časopise Soudní judikatura číslo 2, ročník 2012, pod číslem 20). Nejvyšší soud přitom neshledává*

žádný důvod, pro nějž by smluvní pokuta nemohla být sjednána též jako následek porušení (smluvní) povinnosti převodce spočívající v závazku převést na nabyvatele akcie mající deklarovanou „vlastnost“.

Promítnuto do poměrů projednávané věci to znamená, že pokud ve smlouvě žalobce učinil prohlášení týkající se majetkových a právních poměrů společnosti, zavázal se tím nabyvateli převést na něj akcie, které budou těmto prohlášením odpovídat. Jestliže smluvní strany pro případ, že se některá z prohlášení ukážou být nepravdivá, sjednaly smluvní pokutu a jestliže žalobce porušil svoji povinnost a na žalovaného převedl akcie společnosti, aniž by měly tvrzené „vlastnosti“, vznikla žalobci povinnost smluvní pokutu zaplatit.“

V rozsudku sp. zn. 8 Cmo 137/2018, ze dne 23. 1. 2019 pak Vrchní soud v Olomouci dospěl k závěru, že výše uvedená judikatura je uplatnitelná i v režimu právní úpravy účinné od 1. 1. 2014 s tím, že tedy i nadále má platit, že pokud smlouva o převodu podílu neobsahuje vymíněné vlastnosti podílu, resp. závodu obchodní korporace, nejedná se v případě vady závodu obchodní korporace, o vadu podílu.

S tímto konstatováním nemohu souhlasit. Již z definice podílu (srov. § 31 ZOK: „Podíl představuje účast společníka v obchodní korporaci a práva a povinnosti z této účasti plynoucí.“) ve vazbě na jednotlivá ustanovení zákona o obchodních korporacích (viz kupř. § 36 a § 37) totiž vyplývá, že podíl (resp. jeho hodnota) je závislá na vlastnostech závodu. Byť jde o dvě samostatné právní věci (podíl na straně jedné a závod na straně druhé), nelze z § 2095 OZ úspěšně dovozovat (jak to činil Nejvyšší soud na podkladě § 420 odst. 2 obch. zák.), že je třeba vlastnosti podílu, resp. závodu, zvláště ve smlouvě vždy bezvýhradně sjednat (srov. jen § 1916 OZ, § 2084 OZ). Tento závěr (a to sice, že zákonnou odpovědnost za vady podílu je možno i bez zvláštního ujednání použít na vady týkající se závodu) se uplatní zejména v případech převodu podílu většinového společníka. Je však nezbytné současně zmínit, že ne každá vada závodu automaticky představuje vadu podílu.

JUDr. Vladimír Janošek,

advokát

trvale spolupracující s [ARROWS advokátní kancelář, s.r.o.](#)

V Jámě 699/1

110 00 Praha 1

Tel.: +420 731 773 563

e-mail: janosek@arws.cz

Další články:

- [Prekluze důvodu neplatnosti VH](#)
- [Jak zahájit provoz mezinárodní letecké linky do České republiky \(EU\): právní požadavky pro aerolinky ze třetích zemí](#)
- [TOP 5 judikátů z korporátního práva za rok 2025](#)
- [Odštěpný závod zahraniční společnosti optikou NIS2: Jak správně určit velikost podniku?](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 31. - létající pořizovatel ve světle nového stavebního zákona](#)
- [SCHEJBAL& PARTNERS stáli u získání jedné z prvních licencí dle MiCA v ČR](#)
- [Proč dnes více než polovina M&A transakcí ve střední Evropě nekončí podpisem](#)
- [Přehnaná, nebo důvodná prevence? Zajištění a utvrzení závazků v praxi](#)
- [Návrh nového zákona o digitální ekonomice](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 30.: Jednání za s.r.o. - zápis jednatelského oprávnění do obchodního rejstříku](#)
- [Prověřování zahraničních investic a kybernetická regulace: řízená služba jako nová transakční proměnná](#)